

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

APIE SEINŲ SKOLĄ „ŽIBURIUI“ – Irena Gasperavičiūtė	3
„KOL TU SVAJOJI, TOL GYVENI...“ ŠIMTADIENIS – Petras Maksimavičius	4
KURIOJE STOTELĖJE IŠLIPSI TU? – Jurgita Stankauskaitė	8
BITININKŲ SUSIRINKIMAS IR MOKYMAS – Petras Vitkauskas	15

MŪSŲ INTERVIU

MANO PRAKTIKA „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE IR ŽURNALISTĖS DARBAS SEINŲ KRAŠTE – Inga Janiulytė	6
--	---

MINĖJIMAI

SAUSIO 13-OJI - LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA	10
--	----

ŠVIETIMAS

EGLUTĖ SUVALKUOSE	11
EGLUTĖ VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Onutė Malinauskienė	12
EGLUTĖ IR SENELIŲ DIENA SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE ...	13
SENELIŲ ŠVENTĖ VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Onutė Malinauskienė	14

IŠ MŪSŲ PRAEITIS

IŠ KLEVŲ PRAEITIS – Eugenija Pakutkienė	16
IN MEMORIAM LIETUVOS VIETINĖS RINKTINĖS KARIUI ALFONSUI MALAŠKEVIČIUI (1924–2015) – Gintaras Lučinskas	20

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

LAIMUTĖ ALDONA SLOVIKAUSKAITĖ-OŠKINIENĖ (1953-09-15 – 2015-12-13) – Bronius Slovikauskas	22
---	----

LITERATŪRINIAI BANDYMAI

ANTANUKO LOPŠYS	24
-----------------------	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Saulėtekis (Valdo Žilionio nuotr.)

Senelių diena Seinuose (Petro Maksimavičiaus nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23

tel./faks. 87 5161 416

www.e-ausra.pl

red@post.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija

16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9

tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė

Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas

Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow

Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,

Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2016-01-29.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk

Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008

SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny

Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002

SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti

tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.

adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti

„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693

70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17

val.). Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Cyfryzacji. Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (26-27 psl.).

Ministerstwo
Cyfryzacji

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Karnavalas eina į pabaigą. Ir nors persirengėlių baliaai tapo nebe-madingi, mokyklose buvo gausu įvairių džiugių švenčių. Švęsta Senelių diena, surengtos mokyklinės eglutės. Šie renginiai beveik sutampa su pirmojo pusmečio pabaiga. Taip pat šiuo laikotarpiu organizuojamas ir šimtadienis – sauniausia, iškilmingiausia, didžiausia licejaus bendruomenės puota. Taigi šioje „Aušroje“ rasite informacijos apie minėtus renginius ir gražių nuotraukų.

Praėjusią savaitę pasirodė oficialus dokumentas, Regioninės apskaitos rūmams atlikus kontrolę Seinų mieste, kuriame aiškiai įvardinta 2010–2015 m. miesto skola „Žiburio“ mokyklai. Derėtų sekti ir stebėti tolesnius Seinų miesto valdžios žingsnius, kad atgautume mums priklausančius pinigus. Išsamiau apie kontrolės išvadą galima pasiskaityti interneto tinklalapyje <http://sejny.net/news/1147/wyniki-kontroli-rio> arba <http://um-sejny.pbip.pl/?event=informacja&id=3737>.

Šiame „Aušros“ numeryje taip pat rasite Eugenijos Pakutkienės surašytus pasakojimus apie Klevų kaimo praeitį, jo gyventojus, gyvenimo būdą, papročius, pramogas ir vertybes. Šalia literatūrinis bandymas – pasakojimas iš praeities. Tačiau jis pateikiamas apsakymo forma. Smagu skaityti. Nukelia į Biliūno ar Krėvės laikus.

Dar prieš šv. Kalėdas išlydėjome Anapilin kraštietę, poetę, apsigyvenusią visai netoli mūsų krašto – Laimutę Slovikauskaitę. Jos brolis Bronius (mums labiau pažįstamas Narcizo vardu) Slovikauskas dalijasi prisiminimais apie seserį. Ne vienas ją pažinojome, vieni mokėsi kartu su ja, kiti iš jos eilėraščių, tačiau Laimutė daugiau ar mažiau daugeliui punskiečių yra pažįstama. Kas nedalyvavo Laimutės laidotuvsė, bent minintis ją palydėkime. Amžiną jai atilsį!

Apie Seinų skolą „Žiburiui“

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Seinų miesto Viešosios informacijos biuletenyje yra paskelbtas Balstogės regiono audito rūmų kontrolės Seinuose protokolas. Pirmuosiuose trijuose puslapiuose aprašomi pažeidimai skiriant dotaciją Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai. Informacijoje, tarp kita ko, rašoma: „Rimčiausi audito aptikti finansiniai pažeidimai yra susiję su tuo, kaip Seinų miestas 2010–2015 metais skirdavo dotaciją neviešosioms mokykloms ir vaikų darželiui, kurie priklauso Vyskupo Antano Baranausko fondui „Lietuvių namai“ Seinuose. (...)“

Preliminariai patikrinus paaiškėjo, kad šių švietimo įstaigų finansavimo paskaičiavimas nebuvo pavestas nė vienam įstaigos darbuotojui. Kiekvieną mėnesį buvo pervedama 1/12 dalis miesto metų biudžete tam tikslui numatytos sumos. Auditoriams paklausus miesto buhalterio, kaip buvo paskaičiuojama kiekvienų metų Vyskupo Antano Baranausko fondo išlaikomoms mokymo įstaigoms skirta dotacijos suma, šis atsakė: „Kadangi nei vienam miesto įstaigos darbuotojui nebuvo pavesta pareiga paskaičiuoti dotacijos viešosioms ir neviešosioms švietimo įstaigoms pagal žodinį susitarimą su burmistru (pagal įstatymą miesto biudžetą paruošia burmistras)“.

Taigi iš burmistro ir buhalterio paaiškinimų matyti, kad dotacija fondui nebuvo skaičiuojama 1991 metų Švietimo įstatymo numatyta tvarka.

Pagal įstatymą neviešosios mokyklos mokinys privalo gauti tokią pačią dotaciją, kokią gauna miesto viešosios mokyklos mokinys – krepšėlių su visais priklausančiais priedais. O darželio ugdytinis privalo gauti ne mažiau

kaip 75 proc. sumos, kokia skiriama miesto vaikų darželio ugdytiniam.

„Audito metu buvo paskaičiuota suma, priklausanti pagrindinei mokyklai, gimnazijai (nuo 2010 iki 2015 m. lapkričio) ir vaikų darželiui (nuo 2010 iki 2015 m. spalio), kurių steigėjas ir vadovaujantysis organas yra Vyskupo Antano Baranausko fondas „Lietuvių namai“ Seinuose. (...) Iš paskaičiuotos priklausančios sumos buvo atimta suma, kurią miestas sumokėjo fondui per minėtą laikotarpį. Iš viso dotacija mokyklų reikmėms fondui per minėtą laikotarpį buvo sumažinta 945.973,77 zł.“

Gruodžio 28 d. Seinų miesto burmistras Arkadiušas Adamas Novalskis (Arkadiusz Adam Nowalski) buvo susitikęs su Vyskupo Antano Baranausko fondo valdybos pirmininke Danute Valukonyte, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktoriumi Algirdu Vaicekausku ir fondo tarybos nare Irena Gasperavičiūte. Susitikime sutarta, kad ši miesto skola gali būti grąžinta per ateinančius 4–6 metus, atsižvelgus į infliaciją (tik kad per metus grąžinama suma neviršytų 200 tūkst. zł), kad iki sausio pabaigos miestas išanalizuos teisinę ir finansinę padėtį, taip pat įsipareigojimus „Žiburiui“ per likusį (audito neapimtą – mat „Žiburyš“ įkurtas 2005 m.) laikotarpį bei kad iki to laiko fondo ir mokyklos vadovybė nesikreips į teisimą dėl skolos išieškojimo. Po susitikimo buvo pasirašytas protokolas.

Burmistro paruoštame 2016 m. miesto biudžete buvo numatyta suma, kuria „Žiburio“ mokyklai būtų buvusi grąžinta 2015 m. skola. Tačiau šio biudžeto miesto taryba nepatvirtino.

„Kol tu svajoji, tol gyveni...“ Šimtadienis

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Lenkijos lietuvių bendruomenės gyvenime lietuviškoms mokykloms ir švietimui visais istorijos laikotarpiais teko reikšmingas vaidmuo. Lenkijos lietuviai, suprasdami, jog lietuviškumo išlikimo pagrindas ir garantas – lietuvių kalba, kurią reikia perduoti vaikams, stengėsi kurti mokyklas gimtąja kalba.

Mokyklos tiesiogiai ar netiesiogiai atlikdavo daug kitų užduočių. Nors mokslas visuomet buvo svarbiausias, mokyklos taip pat rengdavo įvairių svarbių lietuviams švenčių ar sukakčių minėjimus, skatino pažinti krašto

istoriją, keldavo bendruomenei naujų idėjų ir padėdavo jas įgyvendinti. Ilgainiui susiformavo gilios tradicijos, kurios kai kuriais atvejais tapo lietuvių švietimo Lenkijoje atpažinimo ženklu. Viena jų tai lietuvių licėjuje Punske rengiamas šimtadienis.

Šiomet jis vyko sausio 23 d. Šimtadienis – tai tarsi paskutinis stabtelėjimas prieš laukiančius darbus, kasmet keliantis jaudulį ir malonių rūpesčių mokiniais, tėveliams ir mokytojams.

Gražiai išpuoštoje licėjaus sporto salėje buvo išsakyta daug prasmingų žodžių. Trečiokai parengė meno

programą, dėkojo mokytojams, auklėtojams bei mokyklos direktorei, kurie per trejus metus ruošdami juos egzaminams skyrė daug dėmesio, kantrybės ir laiko.

Sakysite, nieko čia naujo. Visose vidurinėse mokyklose rengiami šimtadieniai ir jie labai panašiai atrodo. Vis dėlto Punske ši šventė gerokai skiriasi nuo rengiamų netolimose lenkiškose mokyklose, nekalbant apie didesnių Lenkijos miestų mokyklas.

Seinų apskrities vadovas Piotras Alško (Piotr Alszko) net ilgai nemąstydamas įvardijo esminius

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Tėvų valsas

Abiturientai su auklėtojais I. ir A. Nevuliais

skirtumus, kuriuos pastebėjo dalyvaudamas šimtadienyje Punske ir Seinuose. Pasak jo, lenkiškuose licėjuose jau retai šioje šventėje dalyvauja mokinių tėvai, nėra tokio tarpusavio ryšio, noro pabūti kartu, mokiniai ir tėvai dažniausiai sėdi skirtingose salėse. Be to, šimtadienis paprastai vyksta ne mokykloje, bet restorane. Tai dar labiau jos bendruomenę atitolina nuo mokyklos reikalų. Tuo tarpu Punske tarp mokytojų, tėvų ir mokinių juntamas stiprus teigiamas emocinis ryšys. Tai, pasak apskrities vadovo, labai stiprina bendruomenę, leidžia išsaugoti lietuvių per daug dešimtmečių susiformavusias šimtadienio šventimo tradicijas.

Pritariu šioms mintims. Teisingai viename interviu pažymėjo Kovo 11-osios lietuvių licėjaus direktorė Irena Marcinkevičienė, kad šimtadienis Punske trunka 3–4 dienas. Tiek laiko užima sporto salės paruošimas, scenarijaus kūrimas, tėvų susirinkimai, vėliau dekoracijų nukabinimas, salės tvarkymas ir kt.

Kartu dirba tėvai, abiturientai, klasių auklėtojai. Jie tas kelias dienas susitinka, bendrauja, aptaria daugybę kitų su mokykla ar bendruomene susijusių klausimų.

Šiomet, kaip ir kiekvienais metais, Punsko licėjaus mokiniai, klasių auklėtojai ir meno vadovai šimtadieniui paruošė gražią, prasmingą ir turiningą programą. O gal reikėtų pasakyti – kelias programas? Jos buvo skirtos tėvams, mokytojams, svečiams, draugams, būsimiems abiturientams. Sunku įsivaizduoti, kad galėtų būti kitaip. Belieka tik palinkėti šių metų abiturientams svajonių išsipildymo, o klasių auklėtojams Irena ir Alvydui Nevuliams padėkoti už perteikiamas labai teigiamas emocijas ir pastangas padėti mokiniams tas jų svajones išpildyti.

Lietuvių licėjus Punske pradėjo veikti 1956 m. Jo pedagogai, veiklesni mokiniai bei jų tėvai daug prisidėjo prie lietuviškumo išlaikymo Seinų ir

Punsko krašte. Kaip matyti iš archyvinių dokumentų, Lenkijos valdžios institucijos tikėjosi, jog licėjus Punske ilgai neegzistuos, buvo trukdoma jo veikla: mokyklos darbas ne kartą susilaukė Lenkijos partinių ir Švietimo ministerijos valdininkų kritikos.

Dėl aktyvios Lenkijos lietuvių veiklos ir kontaktų su Vakarų lietuviais licėjaus mokytojai ir mokiniai buvo patekę į KGB akiratį. Saugumiečius, be kita ko, domino licėjaus ryšiai su lietuvių Vasario 16-osios gimnazija Vakarų Vokietijoje: iš jos buvo gaunama knygų ir kitų leidinių, daugiausia istorinės ir religinės tematikos, skatinusių tautinių idėjų gyvastingumą.

Nepaisant įvairių sunkumų, lietuvių licėjus Punske tapo lietuviškos veiklos židiniu, pasižymėjo įvairia švietimo ir kultūros veikla. Šiomet mokykla švęs 60 metų veiklos jubiliejų. Ar 1956-ųjų licėjaus kūrėjų svajonės jau išsipildė?

Mano praktika „Žiburio“ mokykloje ir žurnalistės darbas Seinų krašte

INGA JANIULYTĖ

Paprašyta parašyti savo nuomonę apie Seinų kraštą, pamačiau: surašysiu apmąstymus, kilusius rengiant reportažų apie šį kraštą ciklą LRT radijui. Netrukus susigriebiau: būtų paprasta, bet ne visai tikslu. Nors dirbdama žurnalistės darbą gavau daug žinių, visų pirma į Seinus atvykau atlikti mokytojos praktikos „Žiburio“ mokykloje. Mokytojos patirtis buvo kitokia, bet labai vertinga, nes padėjo pažinti žmones ir save pačią. Turėjau palikti

stebėtojos poziciją ir įsitraukti pati.

Pirmąkart rugsėjo 1-ąją einu ne mokyti, o mokytis, – maniau važiudama iš Vilniaus į Seinus atlikti dviejų mėnesių praktiką. Po pirmųjų pamokų susivokiau – visgi atėjau mokyti. Stengiausi rasti bendrą kalbą su mokiniais, įtraukti į eksperimentą, kurio metu jie turėjo ieškoti patinkančių knygų ir jas skaityti. Norėjau, kad jie rinktųsi, užmegztų santykį su knyga, istorija, charakteriais. Tuo pat metu reikėjo skaityti

knygas iš privalomos literatūros sąrašo, tad laiko papildomiems skaitiniams nelikdavo arba likdavo mažai. Kai kurie labiau mėgo sportą, dainavimą, serialus, leisti laiką su šeima ar kompiuterinius žaidimus. Bet vis galvojau, jog mano siekis yra ne tas, kad mokiniai skaitytų daugiau, o kad per skaitymą jie geriau pažintų save ir savo draugus. Tą patį galima daryti tiek per skaitymą ir aptarimą, tiek per kitus pomėgius.

Kitas iššūkis mokymo procese man buvo dzūkų tarmė. Mokiniai dūšaudavo išgirdę eilinį kartą mane prašant pakartoti jų ištartas mintis. Po poros savaičių ausys apsiprato su tarme (pati esu iš kaimo ir turiu tarmę, tik ji labai skiriasi nuo dzūkų – stipri biržietiška). Ėmiau girdėti ir suprasti, o vaikai, po atostogų grįžę į mokyklą, pamažu apsiprato su bendrine kalba.

Kokie buvo kolegos, pašnekovai? Seinų ir Punsko lietuviai (kadangi daugiausia su jais bendravau) pasirodė optimistai. Galbūt Lenkijos žiniasklaida pateikia mažiau neigiamų žinių nei Lietuvos žiniasklaida, galbūt esate įpratę ir žinote, jog jei tik skųsitės ir nieko nedarysite, tai nieko ir nebus. Gerą įspūdį padarė aplinka lietuviškoje mokykloje, kurioje atlikau praktiką. Praktikos vadovas ir kolegos išklaušė mano idėjas, pasiūlymus, skatino juos įgyvendinti, sutiko dalyvauti. Mačiau, kaip patys ėmėsi iniciatyvos. Jaučiau toleranciją ir pasitikėjimą.

Dar man padarė įspūdį liudies kultūros kultas. Mokydamasi

Iš autorės asmeninio albumo

Inga Janiulytė

Ingos Janiulytės surengta skaitymo valanda Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje. Mokiniai ir mokytojai skaitė pasirinktas knygų ištraukas.

mokykloje dainavau folkloro ansamblyje. Po kelerių metų atsisakiau, nes ėmiau jausti, kad yra užsiėmimų, kurie mane jaudina ir traukia labiau. Tikroji liaudies meno prasmė man tuo metu neatsivėrė. Todėl atvykusi į Seinus galvojau: kaip paaiškinti faktą, kad per Kapelų šventę salėje vos tilpo įvairaus amžiaus žmonių minia? Pati mėgstu šiuolaikinę muziką, teatrą, kiną. Gal todėl nesugebėjau suvokti, kodėl žmonės vietoj jų renkasi ilgus sijonus, juostas, armonikas ir liaudies dainas. Paaiškėjo beklausant pokalbių įrašų. Džukų tarmė... Ar gali būti, jog būtent dėl jos jaučiama tokia meilė liaudies kultūrai? Tokia kultūra yra sava. Juk mes Lietuvoje dažnai sakome: „Kaip nenatūraliai kalba per tuos lietuviškus vaidybinius filmus“. Galbūt jausmus – o jie yra svarbiausias meno elementas – įprasta girdėti ta tarme, kurią girdėjome nuo mažų dienų namuose.

Radijo reportažų ciklą pavadinau

„Siena“. Man atrodo, kad šiame krašte yra daug neregimų sienų. Nors Lenkijos ir Lietuvos siena atsivėrė, įkurta Lietuvos atstovybė, o pardavėjos liovėsi vyti iš parduotuvių, praeiviai gatvėje – uiti, atrodo, kad dar yra to nerimo, nepasitikėjimo. Ir galbūt jis pagrįstas. Šiandien jau dažniausiai šeiniškis turi galimybę pasirinkti – pritaipiti ar išsiskirti, kalbėti lietuviškai ar lenkiškai, leisti vaikus į lietuvišką ar lenkišką mokyklą. Panašiai ir mokiniai renkasi – studijuoti Lenkijoje ar jau už sienos, Lietuvoje.

Žodis „siena“ man kažkiek nusako ir lietuvių bei lenkų bendruomenių santykius (kalbu apie bendruomenes, ne apie pavienius asmenis). Istorinės nuoskaudos, konfliktai, puolimai – atviri ir netiesioginiai (apie juos byloja lenkų užrašai ant sienų, tvorų). Smagu, kad padėtis gerėja ir dėl platesnės tarptautinės situacijos, ir dėl jūsų pastangų kurti savo gerovę bei teigiamą įvaizdį. Tikiuosi, jog vieną

dieną iškelsite savo nuoskaudas į viešumą – pokalbio, diskusijos ar kita forma – ir būsite išgirsti. Išsikalbėjus bus galima su ta praeitimi susitaikyti ir pradėti kurti ką nors nauja.

Laidai „Kultūros savaitė“ parengiau šiuos reportažus:

1. Apie Seinų „Žiburio“ mokyklą: http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1012320978/kulturos_savaite_2015-11-21_09_05 (nuo 20:25).

2. Apie „Pogranicze“, paminklus ir atminimo lentas: http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1012321286/kulturos_savaite_2015_11_28_09_05#wowzaplaystart=0&wowzaplayduration=6322000 (nuo 22:55).

3. Apie lietuvių kalbą ir tapatybę Seinuose: http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1012321560/kulturos_savaite_2015_12_05_09_05#wowzaplaystart=0&wowzaplayduration=6219000 (nuo 20:12).

Kurioje stotelėje išlipsi tu?

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Keista būtų, jeigu jūsų paklauskčiau, kiek kartų važiavote autobusu, ar ne? Dar keisčiau pasirodytų, jei paklauskčiau, kiek stotelių aplankėte, kuriose stovėjote ne tik jūs, bet ir nesuskaičiuojami susimąšusiųjų veidai. Ar kada nors pagalvojote, kiek jais nuvingiavo lietaus lašų, kiek kartų daužėsi į juos tirpsiančios snaigės, kiek kartų jie juokėsi ir liūdėjo, puošėsi drąsa ar slėpėsi už baimės skraistės? Ar susimąstėte, kad kažkada matyti veidai laiko suspaudę gyvenimo prisiminimus?

Gyvenimas primena važiavimą autobusu. Nesvarbu, ar jis ilgas, ar ne, vis dėlto tai autobusas su didesniais ar mažesniais langais, su daugiau ar mažiau sėdynių. Keliaujame juo žvalgydamiesi po aplinką, o kai ateina laikas – sustojame kurioje nors stotelėje ir atsidarę lagaminą krauname patirtį. Neturime ten

rėčio, kad sugebėtume atsijoti ir pakelėje palikti tik tai, kas bloga, o kas gera – pasiimti su savim. Gal ir gerai. Neišmoktume gyventi ir nieko išmintingo nepaliktume kitoms kartoms.

Judėjimas autobusu nepriklauso tik nuo mūsų. Kartais – ar norime, ar ne – ima jis ir sustoja, įleisdamas į vidų žmogų. Šis, užimdamas laisvą vietą autobuse, gali būti ilgiau, kitą kartą – trumpiau. Niekada nežinai, ką kelionėje sutiksi, kur teks sustoti ir išlipti, su kuo išvažiuoti, o išvažiavus apsisukti ir sugrįžti atgal.

Iš kairės: Aldutė Sinkevičiūtė ir Teresė Stoskeliūnaitė

Keliauti priešinga kryptimi galima tik tada, jeigu leidžiamės į prisiminimus. Nors pasilikame esamoje erdvėje, laisvai persikeliamė į praeitį – į laiką, kuriame nieko negalime pakeisti, bet užtat daug dalykų išanalizuoti, permąstyti ir galiausiai pasidaryti išvadas.

Šį kartą nukeliaukime į praėjusio amžiaus 8-ojo dešimtmečio pabaigą ir 9-ojo pradžią. Tiesa, manęs tada pasaulyje nebuvo, todėl natūraliai gali kilti klausimas, ką aš galiu žinoti apie tuos laikus. Taigi greitai puolu jums atsakyti – šią kelionę padovanojo man mama. Žinodama, kad man bus nelengva įsivaizduoti tokį Punsko licėjaus gyvenimą, kokį jinau matė, pasiėmė nuotraukų albumą. Keliomis iš jų

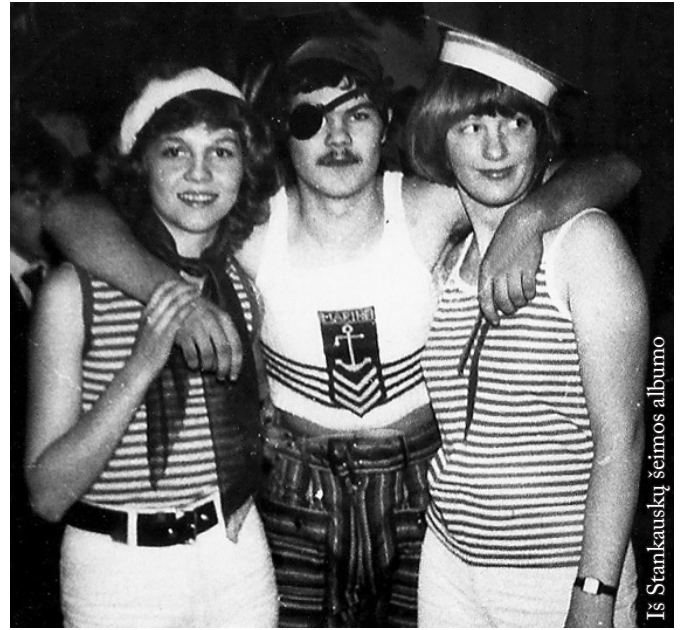
1981 m. vasario 14 d. karnavalas. Iš kairės: Birutė Grigutytė, Teresė Stoskeliūnaitė ir Jonas Stankauskas

nusprendėme pasidalinti su jumis. Galbūt tai padės jums atgaivinti apdulkėjusius prisiminimus (iš tikrųjų šiuo tekstu to ir siekiu).

Išlipame vienoje moksleiviškoje stotelėje. Nors aplink šalta, vėjuota ir tamsu, o mūsų batuose pilna sniego, įeiname į Punsko mokyklos svetainę. Čia vyksta karnavalas (dabar pradėdu suprasti, kodėl mama sustojo būtent šioje vietoje – juk dabar linksmybių laikotarpis, vadinamasis karnavalas, kurį paskutinį kartą švenčiau pagrindinėje Vidugirių mokykloje...). Sunku patikėti tuo, ką matau. Licėjaus moksleivių karnavalas. Svetainė išpuošta mokinių pagamintomis popierinėmis grandinėėmis. Visur šviesu, skamba muzika, stalai nukrauti vaisėmis. Skverbiamės pro išpūstus persirengėlių pilvus, prasielenkiame su šalnos pakūstais raudonais žandais ir ilgomis lyg Pinokio nosimis. Netoliese kyšo smailios pajacų kepurės ir mojuoja bumbulais papuoštos pirštinės. Čia pat už raito jūreivis, meiliai kalbėdamasis su savo dviem palydovėmis. Einant toliau šypseną padovanoja vasara – mergaitė, išsiilgusi saulėtų dienų. Yra ir tokių, kurie neturi nei kaukės, nei šmaikščiai papuoštos kepurės.

Matyt, šiems neįdomu. Netrukus kas nors sugalvos paskelbti geriausią šio vakaro „artistą“. Valandėlę palūkėjęs persirengėliai pamazi meta savo rūbus, ponai ūsus, o pajacai nuo drėgmės yrančias nosis. Jaunimas eina šokti. Viskas, kas gražu, kada nors turi baigtis. Linksmybės trunka iki dešimtos valandos vakaro, bet jeigu viskas vyksta sklandžiai, niekas nemaištauja ir visi kultūringai elgiasi, šventė pratęsiama iki vienuoliktos. Viskas iš šono atrodo neįtikėtina žavu.

Mama prisimena, kad ji karnavalui ruošdavosi gana ilgai. Jau apie Kalėdas pradėdavo galvoti, kuo persirengti ir iš ko pasigaminti rūbus. Nuo jaunų dienų ją traukė siuvimo menas, kuriam skirdavo daugiausia laiko ir jėgų. Kadangi ji gyveno

1981 m. vasario 14 d. karnavalas. Iš kairės: Violeta Pykytė, Darius Čėpla ir Julija Liuteckaitė

mokyklos bendrabutyje, negalėjo visu tuo užsiimti savo kambarėlyje, tik namuose Kampuočiuose. „Kaip ateisi persirengęs į karnavalą – didžiausia tavo paslaptis, – sakė mama. – Geriausiai taip, kad niekas tavęs neatpažintų.“ Nors moksleiviai rūbus dėvėdavo tik kelias valandas, nebuvo gaila keliolikos vakarų jiems sukurti. Svarbu buvo rūbus pasisiūti patiems – savo idėjos ir darbščių rankų dėka. Galbūt todėl mano mama karnavalo taip laukdavo kaip Žolinių.

Palikus svetainę ir einant stotelės link mama atsidusdama išpažįsta: „Gaila išnykusios Punsko licėjaus moksleivių karnavalo šventės“. Susimąščiusios įlipame į autobusą ir grįžtame į šią dieną – tokią pat šaltą ir sniego pilną metų pradžią, tik be spalvotų rūbų ir popierinių nosių. Žinome, kad tai nebuvo pirma ir paskutinė kelionė mamos prisiminimais. Kitą kartą išlipsime kitoje stotelėje. O kurioje išlipsi tu?

Iš kairės: Jonas Stankauskas, Aldutė Drūtytė ir Jonas Kalkauskas

Sausio 13-oji - Laisvės gynėjų diena

Vidugirių mokykloje

IEVA KALINAUSKAITĖ

Šių metų sausio 13-ąją Vidugirių mokyklos mokiniai minėjome Laisvės gynėjų dieną. Šventė prasidėjo Lietuvos himnu. Mokiniai, apsirengę tautiniais drabužiais, deklamavo eiles apie Lietuvą. Visus žuvusiuosius pagerbėme minute tylos ir uždegėme kiekvienam po žvakelę. Prieš 25 metus, baisią 1991 m. sausio 13-osios naktį, už Lietuvą gyvybę atidavė ir vienintelė mergina Loreta Asanavičiūtė. Jai atminti skambėjo šie žodžiai:

*Sakyk, dukružėle brangios Lietuvos,
Ar graudžiai pušelės dejavo?
Parkritus už Laisvę ir gyvastį jos
Krauju apšlakstei žemę savo.*

Lietuvos kelias į laisvę buvo sunkus, pareikalavęs daug aukų.

Onutės Malinauskienės nuotr.

Suvalkuose

Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus būstinėje sausio 12 d. paminėtos 1991 m. sausio 13 d. traagiškų įvykių Vilniuje 25-osios metinės.

Skyriaus pirmininkei Onutei Virbylienei pasveikinus minėjimo dalyvius sugiedotas Lietuvos himnas. Pranešimą apie tai, kas 1991 m. sausį vyko Lietuvos sostinėje, skaitė „Suvalkiečio“ redaktorius Kazimieras Baranauskas. Žuvusieji sausio 13-osios naktį pagerbti minute tylos ir jiems uždegtos žvakutės.

Prisiminimais apie ano meto įvykius Lietuvoje dalijosi Vanda Račienė, tuomet gyvenusi Kaune, ir Birutė Burdinaitė-Ołow, studijavusi Vilniaus universitete. Laisvės gynėjų dienai skirtas eiles skaitė Pranas Sovulis, Onutė Virbylienė ir lietuvių kalbos pamokas Suvalkuose lankantys vidurinių mokyklų mokiniai Veronika Vasilčik bei Juozas Šimelevičius.

Minėjimui baigiantis Juozas Vaznelis susirinkusiems parodė filmą apie suvalkiečių ir seiniškių apsilankymą Vilniuje tuoj po minėtų įvykių.

Laisvės gynėjų dienos minėjimo dalyviai

Kosto Leončiko nuotr.

Lietuvių tautos laisvės siekį primins pašto ženklas

Lietuvos paštas išleido pašto ženklą 25-osioms tragiškų Sausio 13-osios įvykių metinėms paminėti. Jis apyvartoje pasirodė Laisvės gynėjų dienos išvakarėse, sausio 12 dieną.

Pašto ženklą „Sausio 13-osios įvykiams – 25 metai“ sukūrė dailininkas Domantas Vildžiūnas. Naujasis pašto ženklas, kurio nominalas – 0,45 euro, išleistas 300 tūkst. egzempliorių tiražu. Kartu su ženklu išleistas ir pirmosios dienos vokas.

„Šis pašto ženklas išleistas kaip tik tuo metu, kai prieš 25-erius metus beginkliai, bet susitelkę Lietuvos žmonės sugebėjo apginti savo šalies laisvę ir nepriklausomybę,

nebijodami dėl to paaukoti savo gyvybių. Netrukus po visą pasaulį pasklisiantis pašto ženklas darsyk primins, kad net ir mažos tautos laisvės siekis bei vienybės dvasia geba sutelkti žmones dideliems žygdarbiams“, – teigė Lietuvos pašto Pašto ženklų leidybos departamento vadovas Ervinas Vaišnora.

1991 m. sausio pradžioje Lietuvoje, pasitelkus sunkiąją karinę techniką ginkluotas Sovietų Sąjungos pajėgas, mėginta įvykdyti valstybės perversmą. Desantininkai užėmė Vilniaus televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos komiteto pastatą, taip pat planavo pulti Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo rūmus, kuriuos sausio

13-osios naktį saugojo dešimtys tūkstančių taikių Lietuvos gyventojų. Aukų neišvengta

prie Vilniaus televizijos bokšto, kur per beginklių žmonių minią važiuota tankais, šaudyta. Taikaus Lietuvos piliečių pasipriešinimo prieš desantininkus metu žuvo 14, sužeista daugiau nei tūkstantis laisvės gynėjų. Sausio 13-ąją minima Laisvės gynėjų diena.

Eglutė Suvalkuose

Sausio 19-ąją 17 val. lietuvių kalbos pamokas lankančiams pagrindinių, vidurinių mokyklų ir gimnazijų mokiniams Suvalkų 7-ajame mokyklų komplekse surengta eglutė. Į šventę atvyko ir svečių: Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas V. Stankevič, Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus pirmininkė O. Virbylienė, moksleivių tėveliai. Mokinių programoje (juos paruošė mokytojos T. Jonuškienė ir B. Burdinaitė-Ołów) netrūko eilėraščių, dainų, muzikinių kūrinių, inscenuotos pasakėlės.

Atkeliavęs Kalėdų Senelis taip pat panorą, kad mokinukai pasigirtų savo gabumais. Jis nė vienam nepašykstėjo dovanėlės. Didžiule pintine saldumynų vaikus nudžiugino taip pat LR konsulato Seinuose vadovas. Mokiniai labai dėkingi už visas dovanas!

Po programos niekas neskubėjo namo. Visi mielai sėdo prie stalo paragauti saldumynų ir pabendrauti.

Eglutės dalyviai

Onutės Virbylienės nuotr.

Eglutė Vidugirių mokykloje

ONUTĖ MALINAUSKIENĖ

Onutės Malinauskienės nuotr.

ir Punsco valsčiaus tarybos pirmininkė Elena Vailionienė, buvę Vidugirių ir gretimų mokyklų mokiniai. Labai malonu, kad visi nepasididžiavo ir atvyko į renginį.

Prieš programą mokiniai

smagiai linksminosi skambant trankiai muzikai. Paskui jie žiūrovus džiugino skambiomis dainomis, smagiais šokiais, eilėmis apie žiemą, suvaidino linksmą pjesę „Pavasario belaukiant“. Tai pasakojimas apie du zuikučius, nekantriai laukiančius ateinančio pavasario. Mokiniai labai kruopščiai pasiruošė šiai šventei. Jų pasirodymą žiūrovai įvertino gausiais plojimais.

Po programos vaikučius aplankė Kalėdų Senelis su keliais maišais

Prieš žiemos atostogas, sausio 22 dieną, Vidugirių mokykloje vyko tradicinė naujametinė eglutė. Vaikučių programos pažūrėti susirinko tėveliai, seneliai, tetos, dėdės, pažįstami ir draugai. Šventėje dalyvavo Punsco valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas su žmona, sekretorius Jonas Vaičiulis su žmona

Onutės Malinauskienės nuotr.

Onutės Malinauskienės nuotr.

dovanų. Visi labai džiaugėsi.

Dėkoju mokiniams ir mokytojams už puikiai atliktą darbą. Tariu nuoširdžiai ačiū tėveliams už pagalbą organizuojant renginį bei smagią vakaronę.

Eglutė ir Senelių diena Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Viena iš laukiamiausių visų anūkų švenčių yra Senelių diena, kuomet visas dėmesys skiriamas mylimiems seneliams. Įpusėjus žiemai Seinų „Žiburio“ lietuviškoje mokykloje tradiciškai įvyko ši graži šventė.

Vieni mokiniai savo meilę atskleidė dainuodami, deklamuodami eilėraščius, kiti vaidino nedidelius etiudus, pademonstravo savo gebėjimus šokdami.

Atsidėkodami anūkams bei juos paruošusioms mokytojoms už puikią šventę, garbingi svečiai paruošė vaišių stalą, ant kurio netrūko gardžių pyragų, sausainių, kitų saldumynų...

Tos pačios sausio 22-osios vakare vyko mokyklos eglutė. „Lietuvių namuose“ rinkosi vaikai su savo tėveliais. Žiūrovai stebėjo Janinos Macukonienės paruoštą spektaklį „Kuršiukas“, klausėsi dainuojančiųjų bei grojančiųjų muzikiniiais instrumentais. Dainuoti vaikus mokė Juozas Pileckas, groti – Vytautas Gavutis.

Renginio pabaigoje scenoje pasirodė Kalėdų Senelis su sausakimšais maišais dovanų.

Senelių šventė Vidugirių mokykloje

ONUTĖ MALINAUSKIENĖ

Sausio 21 dieną Vidugirių mokykloje vyko tradicinė Senelių šventė. Anūkėliai sveikino savo močiutes ir senelius. Vaikai garbiems svečiams suvaidino linksmą pjesę „Pavasario belaukiant“, dainavo, šoko, skyrė pačius gražiausius žodžius. Kiekvienas senelis gavo dovanėlę – anūkių paruoštą darbelį. Po programos seneliai su anūkais vaišinosi, dainavo, gražiai bendravo.

Ačiū seneliams už atvykimą. Tikimės, kad šventė ilgai išliks jų atmintyje. Iki kitų malonių susitikimų!

Onutės Malinauskienės nuotr.

VALSTYBINIS STUDIJŲ FONDAS

2016 m. sausio 25 d. pradėjo valstybės paramos skyrimo išėivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose konkursą. Jiems gali būti skiriama dviejų rūšių parama: stipendija ir/ar socialinė išmoka.

Išėivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai, studijuojantys Lietuvos aukštosiose mokyklose ir norintys gauti valstybės paramą, turi būti:

1. priimti į pirmosios pakopos, vientisąsias arba antrosios pakopos studijas;
2. paskutinę sesiją išlaikę be akademinų skolų (šis punktas netaikomas pirmosios pakopos, vientisųjų arba antrosios pakopos studijų pirmojo semestro studentams ir studentams, pretenduojantiems gauti socialinę išmoką).

Parama neskiriama studentams, studijuojantiems tų šalių, iš kurių jie atvyko, kalbas.

Parama skiriama konkurso būdu, du kartus per metus pavasario ir rudens semestre.

Visa informacija apie paramos suteikimo sąlygas ir tvarką teikiama telefonu (8 5) 2639158 bei Fondo interneto tinklapyje www.vsf.lt.

Bitininkų susirinkimas ir mokymas

PETRAS VITKAUSKAS

Sausio 24 d. (sekmadienį) 9 val. Punsco valsčiaus svetainėje vyko bitininkų susirinkimas ir mokymas, kuriame dalyvavo apie 40 bitininkų iš Punsco krašto ir Lietuvos (Ukmergės bitininkų delegacija, vadovaujama Lino Kazėno, Lazdijų bitininkų draugijos delegacija, vadovaujama Juozo Petrausko, ir Alytaus bitininkų draugijos delegacija su pirmininko pavaduotoju, veterinaru Alfonsu Šerkšnu.

Susirinkusiuosius pasveikino Petras Vitkauskas. Minute tylos pagerbti mirę bičiuliai. Po to aptarti svarbiausi mūsų krašto bitininkų reikalai: nario mokestis, draudimas, aprūpinimas vaistais, technika, motinėlėmis, stiklainiais, išvyka į Lietuvos bitininkų šventę Šilalės apylinkėje. Pasisakė atvykę svečiai. Alytiškių vardu kalbėjo Jonas Ginkus, ukmergiškių – L. Kazėnas (jis, dėkodamas už bendradarbiavimą su Ukmergės

draugija ir pagalbą jai, įteikė P. Vitkauskui padėkos raštą ir kepalą duonos), lazdijiškių – J. Petrauskas. Visiems svečiams P. Vitkauskas įteikė dovanų po pakelį bičių pyrago (kandi tešlos).

Vėliau prasidėjo mokymas. Paskaitą skaitė dr. Algirdas Amšiejus. Pirmojoje dalyje dalyviai išgirdo nemažai informacijos apie bitininkystę Pietų Korėjoje (Apimondijos atgarsius). Sužinojo, kokių esą skirtumų, kaip ten laisvai parduodama sava gamyba ir gerbiami rankų darbo vaisiai. Bitininkai pasijuto, tarsi patys būtų buvę Korėjoje, nes paskaitininkas rodė labai daug nuotraukų, aptarė kultūrą, valgius, mentalitetą. Dalyviai klausėsi ir klausinėjo. Ir nepajuto, kaip prabėgo dvi valandos. Per trečią jie dar sužinojo, kokios yra bičių spietimo priežastys ir kaip su tuo kovoti, kokių daroma klaidų.

Mokymui pasibaigus P. Vitkauskas

Algirdas Amšiejus

susirinkusių bitininkų vardu padėkojo A. Amšiejui už įdomiausią (per 20 metų laikotarpį) paskaitą. Po to susėta užstalėje ir dar ilgai kalbėtasi apie bites ir bitininkų gyvenimą.

Vėliau svečiai dar lankėsi bitininko P. Vitkausko patalpose bitininkystės reikmėms ir vaško plokštelių dirbtuvėje.

Susirinkimo dalyviai

Iš Klevų praeities

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Gražus ir nemažas Klevų kaimas, supamas ežerų ir miškų, atitolęs kelis kilometrus nuo pagrindinių Lumbių–Vidugirių ir Seinų–Smalėnų kelių. Geri čia ūkininkai, darbštūs žmonės. Prie kaimo kryžiaus, pastatyto kleviškių saviveiklininkų lėšomis Vytauto Didžiojo garbei 1935 m. ir slėpto tai vienam, tai kitam kluone per karą, vakarais renkasi žmonės giedoti arba kalbėti rožančių. Gegužę atbundant žemei kunigas vis atnašauja Mišias. Klevuose, kaip ir kituose sodžiuose, gyventojai nuo seno tikėjo Dievą, gerbė žemę, tėvų gimtąją kalbą, vaikinai tuokėsi su savo ar gretimų kaimų merginomis. Štai kokia Klevų praeitis jų gyventojų pasakojimuose.

SAVIVEIKLA

Kostas Buračiauskas prisimena, kad Klevuose įvairiais metais skirtingose vietose vykdavo vaidinimai, vadinti lošimais, vakarėliai, vadinamieji dzienynėliai. Vaidinta Kosto tėvo Igno Buračiausko namuose (čia ir savo namuose Jurgis Marcinkevičius taip pat rengė repeticijas) bei Juozo ir Stasės Ščerbinskų kluone. Dabar pastaroji sodyba apleista. Vaidinimas prieškariumi parodytas 1936 m. Jono, o vėliau jo sūnaus Vito Marcinkevičiaus kluone vykdavo įdomios repeticijos, vaidinimai, vakarai, o po jų vakarėliai. Apie tai nemažai

rašoma, remiantis anuomet, prieškariumi, leistu „Aidu“, Petro Vitkausko knygelėje „Lietuvių klijimo teatro kronika“. Sakykim, 82 psl. pasakojama: „Klevų kazimieriečių skyrius 1936 m. liepos 5 d. ruošė vakarą pas Juozą Buračiauską, kuriame buvo numatyta Mykolo Sidario paskaita „Šv. Kazimiero draugijos reikšmė jaunimo gyvenime“, G. Žemkalnio 2 veiksmų komedija „Pagavo“, po to eilių deklamavimas, liaudies dainos ir pabaigoje šokiai“. Mykolas Sidaris, kurį kaime vadinta Miku, buvo lietuvių veikėjas. Jis tarpukariu mokėsi Vytauto Didžiojo gimnazijoje Vilniuje, bet jos nebaigė. Vedė lenkę ir apsigyveno Krasnapolio kaime. Netgi dvi kadencijas buvo šio kaimo seniūnas.

Jonas Marcinkevičius pasakoja:

– Kai įsikūrė LVKD, ruošė sąskrydžius. O prieškariumi tai 1936 m. vasarą surengtas susiejimas Klevų piliakalny. Galybė žmonių prie jo

susirinko. Daug ir ansamblių gal iš kokių 10 ar daugiau kaimų repetauvo, o paskui pasirodė: dainavo, šoko liaudies šokius, grojo. Jei būdavo lauzas, tai ir likdavo laukuose. Jei nekoks oras, po piliakalnio (žmonės taip vadinę ir kalną, ir renginį – E. P.) jaunimas vakarojo pas Balulius kluone.

Kai prieš karą įsikūrė Šv. Kazimiero draugijos Klevų skyrius, mano tėvukas vis rinktas sekretoriumi. Draugija organizavo vakarus su dainom, vaidinimais. Ten ir mano tėvukas, ir mama dainavo. Abu turėjo gerus balsus.

Buvo cenzūra, tad ne visada gautas leidimas pasirodyti. Po pasirodymo būdavo giedamas Lietuvos himnas. Garsus chorvedys Antanas Vinikaitis (per karą išvykęs į Lietuvą ir ten pasilikęs) savam kaime subūrė chorą. Pritardavo akordeonu. Sekmadieniais paprastai visi laisvesni, tad po darbų sueidavo repetuoti.

Klevų vyrukai su dviračiais

Is Jono Leonėko asmeninio albumo

Kleviškiai prie kryžiaus palei Marazus

– Scenai nebuvo uždangų, – sako K. Buračiauskas, – tai prinešam iš namų gražiausių audinių, lovatiesių ir sukabinam. Tik paskui nebūdavo kam nurinkti, mat visi išvargę.

Suvažiuoja žmonių pilna arkliais, dviračiais, traktoriais, prieina pėsčiom. Po koncerto ilgai bendravo, nesiskirstė.

Kaimai gražiai sugyveno. Man kaimynė pasakojusi, kaip sykį sutemus pas Vilkapėdžių Leonavičius surengė vakarėlį. Pas juos būdavo ir dzienynėlių.

Prisimenu, gal 1963 m. visi skubėjo į piliakalnį. Nagi žiūrim – pulkas tautiškai apsirengusių eina pieva. Paaiškėjo, kad jie iš Punsko. Sugedo pakeliui traktorius su priekaba. Nuo Smalėnų ėjo pėsti į Klevus.

Kostui apie pirmą sąskrydį, vykusį prie Klevų piliakalnio ir Klevo ežero, papasakojo veiklus kaimo gyventojas Jurgis Marcinkevičius (Jono tėvas).

JAUNIMO LAISVALAIKIS

Klevuose prieškariu buvo apie 100 jaunų žmonių. Visur buvusios didelės šeimos. Štai Ščerbinskų būta 12

brolių ir vienos sesers – vienos motinos. Jai mirus kita irgi tiek sūnų pagimdė. Jaunimas iš didelių šeimų eidavo padirbėti į talkas arba kur nebuvo vaikų.

K. Buračiauskas prisimena:

– Rodos, po visos dienos darbų pailsę, bet kai tik išgirstam, kad ten ir ten dzienynėlis ar vakarėlis, visas nuovargis dingsta ir lekiam. Dažnai susieidavom Stulgiškės miške – ten nemaža aikštė. Iš daug kaimų sueina. Vieni groja, kiti šoka. Apie 10 muzikantų mūs kaime buvo. Jau eidami keliu vieni groja, o kiti dar nepriėję aikštės ant kelio šoka. Pristoja prie kaimo kryžiaus, pagieda giesmių.

Sykį net su žaibais lijo. Kelias šlapias, miške purvynas, o visiems norisi šokti. Tai ką sugalvojom? Eiti ant piliakalnio prie Balulių. Gal nuo to ir sąskrydziai prasidėjo?

Grojo smuiku mano tėvukas Ignas Buračiauskas su savo broliu Jurgiu, o akordeonais trys broliai Raguckai. Jie ir nuotraukas gerai darė.

Jei vestuvės kur kaime, tai po jų irgi susibėga jaunimas pašokti. Mat jau paruoštas ar kluonas, ar troba. Kaip

sakyta – vienas tvarkymas. Po vestuvių vykdavo šokiai dar ir vėliau. Jie surengti po Kosto Buračiausko vestuvių bei Juozo ir Janinos Griškų (Klevų Griškų kluone), o netgi ir praėjus 20 metų – po jų dukters vestuvių.

– Šokiai būdavo su bufetu. Bufetas – tai saldainiai, šokoladai šokoladiniam valsui. Buvo alaus ir užkandų – lašinių, duonos, ir cigaretės.

Atvažiuodavo vaidinti Žagariai, Pristavonys. Sykį, pamenu, kieme pilna žmonių ir kluo-

nas sausakimšas. Biliety pritrūko. Tai atidarėm kluono duris ir visi iš kiemo dar kiek galėjo matyt. Tada tai daug uždirbom parduodami bilietus.

Sportuoti irgi reikėjo, kad raumenis turėtum. Algirdas Pakutka sumanė įsirengti namuose „treniruočių salę“ iš sunkesnių ūkio padargų. Tai čia mankštinomės. Algirdas iki 100 kg štangą pakeldavo. Jis visur laimėdavo. O štai Algis Misiukonis, kuris vėliau tapo karininku, nepajėgė. Tačiau po kiek laiko žiūrim, kad jis jau mus pasivijęs. Sykį užėinam pas jį, o jis kad kilnoja namie štangą nuo vežimo...

Vakantuose buvo aikštė be medžių, tai kai kas žaisdavo tinklinį.

KRYŽIAI

Kryžiai statyti kaimų kampuose. Jie turėjo apsaugoti žmones nuo maro, bado ir karo, o tokie dvigubi – nuo šiltinės. Senas kryžius tebestovi prie Latvių, kur seniau Grigučiai gyveno, kitam kaimo kampe – prie Jurgio Leončiko (Jono, kuris dabar gyvena Seinuose, brolio). Jurgis Leončikas 1944–1954 m. buvo Klevų

Kleviškiai

seniūnas, o vėliau dirbo agronomu. Po karo netoli savo sodybos pastatė kryžių. Pinigus jam aukėjo taip pat kaimynai. Ant Marazų vadinamojo daržo buvo du kryžiai (pusė to daržo paskui atiteko Rupinskams, o pusė iš Antano Marazo pirko Juozas Pakutka).

TIKĖJIMAI IR PRIETARAI

Pranas Kosakauskas, žmonių vadintas Kasoka, sakė girdėjęs, kaip po Klevų kalnu varpai skambėję. Lietuviška Kosakauskų šeima gyveno Ramoniškių kaime, prie Klevo ežero, labai arti Klevų piliakalnio. Jie namie kalbėjo lietuviškai. Prano žmona buvo Agota Buračiauskaitė iš Klevų. Pas juos į žentus atėjo kleviškis siuveljas Klemensas Misiukonis. Kasoka gaudė daug žuvų ir vėžių. O kaip žuvis gaudyta? K. Buračiauskas prisimena:

– Įkaitina kalkinius akmenis ir pasiyrę įmeta Klevaičio ežeran. O paskui tik dideliu tinklu traukia.

Pranas labai tikėjo įvairiais prietaisais. Šis žmogelis turėjęs tokį paprotį: kai iš laukų vežė javus, jis iš rugienos pasiimdavo akmenį ir įsidėdavo tarp dantų. Grįžęs namo išspjaudavo jį

šalinėn. Tikėjo, kad tada pelės grūdų negrauš.

Dar buvo toks atsitikimas su šv. Agotos paveikslu. Kuliant kas numetė cigaretę ir užsidegė Jono Misiukonio (vadinamųjų Stasių) tvartas. Jau rodės, kad užsidegs ir visi kiti pastatai. Tai senoji Malinauskienė, kur pas dukrą gyveno, pamačiusi pro Vakantus dūmus, ant laiptų išnešė šv. Agotos paveikslą ir ugnis nusiuko, sudegė pats tvartas.

Kai įsikeldavo į naują trobą, tai per visus kambarius pernešdavo duonelę, o į virtuvę net pora sykių įnešdavo.

– Seniau dar visi arklius laikė, – porina K. Buračiauskas. – Naktigonėn jojo ir prie piliakalnio ganė. O čia vaidendavos. Kai bėgi, rodos, vejas stulpas. Ir tokios maskolės mėgo vakarais vaikščioti, tai sykių irgi nuo vienos teko bėgt. Mat svetimo sodo obuoliai visada gardesni nei savo. O kaip apsaugoti nuo dvasių? Vyresni patardavo mesti už savęs pašventintą šakelę, kad daugiau nesiivalentų. Taip ir buvo.

KLEVŲ BURACIAUSKAI

Visi Klevų Buračiauskai kilę iš to

paties kamieno. Atsiskyrė po baudžiavos panaikinimo. Gavo atskiras kolonijas. Vieni vadinti Adomais, kiti Vincentais. Vinco žmona buvo Murinaitė iš Agurkių kaimo. Jie ūkį perdavė sūnui tuo pat Vinco vardu. Šis vedė Oną Grigutytę iš Klevų.

Tėvas ir sūnus anuomet vienas po kito buvo Klevų kaimo seniūnai. Vincas ir Ona Buračiauskai užaugino devynis vaikus. Juozas iš-

vyko į Angliją ir ten pasiliko, Anelė ištekėjo už chorvedžio Antano Viniakaičio, kiti išvyko 1941 m. į Lietuvą. Iš jos 1944 m., tik išvadavus Seinų kraštą nuo vokiečių, sugrįžo dviese – abu smuiko mėgėjai Jurgis ir Ignotas (Kosto tėvas). Jie galėję grįžti ir truputį vėliau. Parvykę nerado nei trobos, nei kluono, nei tvarto, tik akmeninį svirnelį. Namai sugriauti ir panaudoti bunkeriams įrengti.

Jurgis pasiėmė savo dalyką ir atsiskyręs kūrė naują sodybą, o Ignas, vedęs Julę Sinkevičiūtę iš Paliūnų, atkūrė tėviškę, užaugino tris vaikus: Marytę (su kuria pagrindinėje mokykloje mokėsi Kostas Leončikas; ji išvykusi į Jungtines Amerikos Valstijas apsigyveno Klivlende), Kostą, vėliau perėmusį ūkį, ir Angelę (gyv. Seinuose).

Kosto tėvo Igno pusbroliai Vincas ir Boleslovas Balevičiai išvyko 1941 m. į Lietuvą ir ten pasiliko. Apie juos giminės neturi žinių iki šiolei. O mamos dėdė Laurynas Murinas (gim. 1856 m.) buvo Lietuvos savanoris. Jis gyveno ten, kur dabar Agurkių Pajaujai.

BROLIAI RAGUCKAI

– Sykį ariu savo žemę, – sako K. Buračiauskas, – nagi ateina ke-liuku Raguckas. Sako: „Atvažiuau iš Kauno pažiūrėt tėviškės, draugų senų, su kuriais kartu grojau, džiau-giausi“. Dar užėjo pas Ščerbinskus, pas Joną Buračiauską. Sakėsi turįs visą maišą nuotraukų...

Broliai Raguckai išvažiavo į Lietu-vą. Jų sesuo Elena ištekėjo už Adomo Balulio ir pasiliko tėviškėje, o jau-niausias Petras, gimęs apie 1929 m., į Ramoniškių kaimą nuėjo į žentus. Dar vieną jų brolių žaibas nutrenkė. Kai trise ėjo ar stovėjo, tai vidurinis nuo žaibo žuvo.

Juozas ir Vincas Raguckai, gimę apie 1914 m., pasiliko gyventi Lietu-voje. Lazdijuose pradžioje nuomojo namą, kur dabar Liaukevičių žentas Kolka gyvena.

Artūras Matusevičius iš Lazdi-jų pasigyrė, kad aplankė Raguckus Kaune, bendravo, gavo iš jų keletą nuotraukų.

– Jie man rodė daug nuotrau-ky, leido keletą pasiimti. Raguckai grodavo vestuvėse. Susidraugavo su Češkevičiais. Lazdijuose randama jų darytų nuotraukų – ant gero popie-riaus, su 1940 metų rudens datomis

(kada savo noru išvyko į Lietuvą).

Broliai Raguckai man pasakoję, kad iki 1949 m. juos sribai samdė fotografuoti partizanus. Paskui įta-rus, kad jie „susinešę“ su savanoriais, broliams grėsė Sibiras. Suspėjo pa-sprukti Lietuvos gilumon. Slapstėsi Kaune. Vienas mirė 1986 m., kitas 2004 m., palikdamas sūnų ir dukrą. Viešartų kaime iš Raguckų giminės dar gyvena Liaukevičiai.

KITOS KAIMO GYVENIMO NUOTRUPOS

J. Marcinkevičius pasakoja:

– Mano tėvukas Jurgis su keliais lietuviais tarnaudami kariuomenėj Zambrave užtraukdavo lietuvišką dainą. Paskui jam grįžus į Klevus dažnai užsukdavo Jonas Virbyla iš Vaiponios kaimo (važiuodamas su žmona į Seinų turgų ir grįždamas atgal). Nakvodavo, tai tiek skambių dainų sudainuodavo! Seniau žmonės daugiau bendravo. Į gretimų parapijų atlaidus važiavo vežimais su arkliais. Tai po atlaidų sustoja kur turgavie-tėje ar pievelėje, į vieną vežimą susi-deda valgį ir vaišinasi, šnekasi. Ilgai giminiuodavosi. Dabar jau trečia eilė nepažįsta vieni kitų, per mažai ben-draujama ir greit išeinama iš giminės.

Seniau daugiausia austus drabužius ir milus nešiojo visi. Dviratis, ilgos ir plačios kelnės, vadintos pumpėmis, blizgantys juodi batai, ilgos kojines – bylojo apie vaikino turtingumą. Micevičius pasakojęs, kad rengtos dviračių lenktynės: kas greičiausiai nuvažiuos arba kas lėčiausiai. Jis pats abejas laimėdavo.

K. Buračiauskas prisimena, kaip šnekėta, kad už Lietuvos himno gie-dojimą policininkų į miškus nuvilio-tas ir nušautas Elės Ramanauskienės senelis (jos mamos tėvas) Jonas Leončikas. Jis lenkų nužudytas 1921 m. Augustavo girioje, šalia kelio Seinai–Augustavas, netoli Gibų.

Jie atėję pavakare ir paprašę pavė-žinti. Ir J. Leončikas jau nebegrižęs... Iš Suvalkų į Seinus velionio palaikus parvežė jo kaimynas Pranas Leonči-kas (Kosto Leončiko tėvas). Nužu-džiusieji lenkai buvo be uniformų. Jiems buvę reikalingi arkliai, kurie tuomet buvo labai brangūs.

Kaimuose kurtos jaunųjų ūkininkų kuopos. Klevai ilgokai nenorėjo. Tik atvažiavę Juozas Maksimavičius ir Jonas Pajaujis įkūrė. Vakarinius ūki-ninkams kursų surengė, o po jų ge-riausiems mokiniams iš kelių kaimų – kursų Kukave. Jie vyko apie 1937 ar 1938 m. J. Marcinkevičiaus tėvas ir kiti parsivežė po keturis obelių skiepus, tai iki šiol kiekvienais metais turi gerų obuolių.

R a m o n i š k i ū kaime gyvenu-sios rusės sentikės, žmonių vadintos maskolėmis, irgi turėjo sodus. Kiti žuvis gaudė. Viską supirkdavo atva-žiavę žydai ir jau mieste parduodavo savom kainom. At-važiuodavo į kaimą žydai ir čigonai.

Magdutės Misiukonytės ir Jono Leončiko vestuvės

Iš Jono Leončiko asmeninio albumo

Klevų choras

Vieni arklius mainydavo, kiti puodus į drabužius, skarmalus rinko.

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Jono Pajaujo pastangomis pas Klevų Misiukonius, kuriuos gal dėl Motiejaus vardo vadinta Mociejais, įkurtas pirmasis pieno supirkimo punktas. Šie Misiukoniai išvyko į Lietuvą ir negrįžo. Jų sodyboje dabar gyvena Šarka. Paskui pas Griškevičius kieme mažam namely pieninė buvo, trobos vienam gale valsčius, parduotuvė. Prieš karą brangios buvo karvės ir pienas. Pinigai didelę vertę turėjo. Pas Bronių Misiukonį labai trumpai buvo paštas su telefonu (vienas aparatas kaime). Pas Praną Misiukonį, kuris neturėjo vaikų, apsigyveno Česlovas Zdanavičius. Klevuose jį vadinta Juozų Pranu arba Juozūliu.

– Paliūnuose pas tetą Veroniką (mamos sesę) ir dėdę Kastantą Sinkevičius kinas atvažiuoja, – sako K. Buračiauskas, – tai Verutė bilietus pardavinėja, po to šokiai. Apie 1989 m. persikėlė į Babonis. Klevų dvare buvo svetainė, čia atveždavo parodyti įdomių filmų. Vakarais po darbų sueidavo visas kaimas. Kai įsikūrė valstybinis ūkis, tai arkliais dar po karo arė darbininkai.

– Kai Gintauto Marcinkevičiaus

pastangomis įsikūrė ūkininkų klubas, veikęs Misiukonių, paskui Griškų namuose, o dar vėliau mokykloje, – prisiminimais dalijasi J. Marcinkevičius, – tai sueidavo vakarais jaunimas ir kortavo, žiūrėjo filmus, televiziją, klausėsi radijo, skolindavo knygas. Klubas buvo mums dovana už tai, kad susiorganizavome paskelbus talką ir padėjome vienai našlei – sulėkėm su trimis traktoriais ir rišamosiomis ir per dvi dienas nukirtome bei suvežėm visus javus.

Tame pačiame kieme pieninė ir valsčius. Sykį atvykus kontrolei Gintautas ant stogo armonika kad groja, tai groja, o valdininkai tik šoka. Baudų nebuvo. Buvo pavaišinti ir išlydėti su muzika, dainomis.

Daug kas iš mūsų kaimo čia turėjo darbą: pardavėja, klubo darbuotoja, valytoja. Juozas Pakutka, per karą buvęs Trakuose agronomu, čia iš ūkininkų rinko mokesčius už žemę. Tik pirmadieniais klubas neveikė, tai lėkėm kitur.

Ačiū Klevų kaimo gyventojams, pasidalinusiems savo prisiminimais.

Praėjusių metų gruodžio 3 d., eidamas 92-uosius metus, mirė Lietuvos vietinės rinktinės karys, partizanas, politinis kalnys, šaulys, dimisijos kapitonas Alfonsas Malaškevičius.

A. Malaškevičius gimė 1924 m. liepos 4 d. Alytaus apskrityje, Miroslovo valsčiuje, Laukinčių kaime, mažžemių ūkininkų Antano ir Leokadijos Malaškevičių šeimoje. Baigęs Miroslovo pradinę mokyklą, mokėsi Alytaus gimnazijoje, vėliau – Alytaus mokytojų seminarijoje. 1944 m. vasario–gegužės mėn. tarnavo Lietuvos vietinės rinktinės Alytaus komendantūros kuopoje. 1945 m. liepos pradžioje įstojo į Lietuvos partizanų gretas, tapdamas rezerviniu partizanu, slapyvardžiu Liutauras. 1945 m. rugpjūčio pabaigoje pradėjo dirbti mokytoju Merkinės valsčiaus Kibysių pradinės mokyklos 3-iajame komplekte Rusingės dvare.

Suimtas 1945 m. spalio 5 d. Kratos metu rastas ginklas. Arešto orderis išrašytas spalio 16 d. Kalintas Alytuje, Vilniuje. Kaltintas tuo, kad priklausė antisovietinei nacionalistinei organizacijai „Lietuvos partizanų sąjunga“, turėjo ginklą ir vedė ginkluotą kovą prieš sovietų valdžią. 1946 m. rugpjūčio 26 d. Archangelsko srities MVD Karinio tribunolo pagal RSFSR BK 58-2, 58-11 str. nuteistas 10 metų pataisos darbų lagerio bei 5 metams atimtos pilietinės teisės, taip pat konfiskuotas turtas. 1946 m. rugsėjo 21 d. išvežtas į lagerį Sevželdorlage, Archangelsko srityje. Nuo 1949 m. vasario kalėjo Irkutsko srityje, Ozerlage. Nuo 1955 m. vasario buvo tremtyje Karagandos srityje, Toparo mieste. 1956 m. gegužės mėn. susituokė su buvusia politine kaline Veronika Kavolynaite (1929–2013). Susilaukė dviejų dukrų: Vidmantės (1957–2015) ir Zitotos (g. 1960). 1958 m. vasario mėn. iš tremties paleistas grįžo į Lietuvą su žmona ir dukra.

Remiantis Lietuvos Respublikos

IN MEMORIAM Lietuvos vietinės rinktinės kariui Alfonsui Malaškevičiui (1924–2015)

GINTARAS LUČINSKAS

įstatymu „Dėl asmenų, represuo-
tų už pasipriešinimą okupaci-
niam režimams, teisių atstatymo“
A. Malaškevičius reabilituotas Lie-
tuvos Aukščiausiojo Teismo 1990 m.
rugpjūčio 6 d.

A. Malaškevičius nuo 1992 m.
– Lietuvos šaulių sąjungos narys.
1994–2002 m. už aktyvią veiklą Šau-
lių sąjungoje jis apdovanotas ketu-
riomis padėkomis. 1995 m. gegužės
13 d. apdovanotas ženklu „Už daly-
vavimą Popiežiaus Jono Pauliaus II
apsaugoje“. 1998 m. kovo 31 d. įstojo
į Lietuvos vietinės rinktinės karių
sąjungą. Nuo 2014 m. kovo – Atsar-
gos karininkų sąjungos narys.

1999 m. birželio 30 d. Pasiprie-
šinimo dalyvių (rezistentų) teisių

komisija suteikė A. Malaš-
kevičiui kario savanorio sta-
tusą, o 2000 m. balandžio
3 d. Lietuvos Respublikos
prezidentas Valdas Adamkus
apdovanojo Lietuvos kariuo-
menės kūrėjų savanorių me-
daliu už nuopelnus kuriant ir
stiprinant Lietuvos Respu-
blikos krašto apsaugą.

2007 m. gegužės 5 d. Lie-
tuvos vietinės rinktinės karių
sąjungos vado A. Paulavi-
čiaus apdovanotas Lietuvos
vietinės rinktinės Garbės
kryžiumi už ginkluotą pasi-
priešinimą ir už nuopelnus
atkuriant ir įtvirtinant nepri-
klausomą valstybę.

Dimisijos kapitonas Alfonsas Malaškevičius.
Alytus, 2014 12 12

2014 m. gegužės 15 d. Lietuvos
vietinės rinktinės karių sąjungos
vado, dimisijos majoro S. Bereišio
įsakymu Nr. 12 A. Malaškevičius
paskirtas Lietuvos vietinės rinktinės
karių sąjungos Alytaus miesto ir aps-
krities skyriaus vadu, jam suteiktas
dimisijos kapitono laipsnis.

Karys savanoris A. Malaškevičius
palaidotas Miroslavo parapijos (Aly-
taus r.) senosiose kapinėse, šeimos
kapavietyje.

Užuojauta dukrai Zitai, anūkams,
artimiesiems ir bendražygiams.

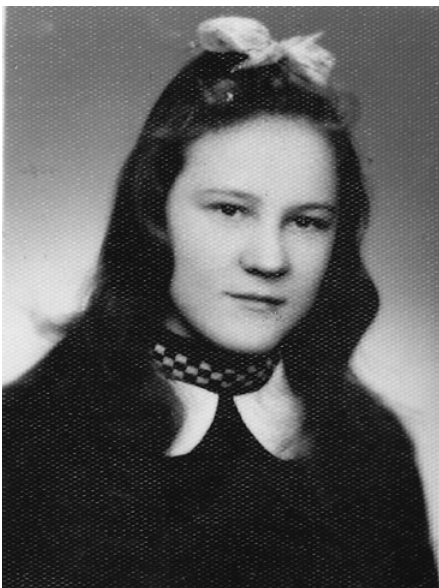
Tremtinio A. Malaškevičiaus pažyma. Saranė, 1955 m.

Laimutė Aldona Slovikauskaitė-Oškinienė (1953-09-15 – 2015-12-13)

„Tu mums esi brangi, Tėvyne, ir mylim mes Tave, kaip mokam.“ (L. Slovikauskaitė)

BRONIUS SLOVIKAUSKAS

Baigusi Punsco licėjų, mano sesutė Laimutė studijavo Varšuvos universitete anais laikais madingą rusų kalbą ir baigė studijas magistro laipsniu. Kurį laiką – atrodo, vienus ar dvejus mokslo metus – dirbo rusų kalbos mokytoja Sedlcuose netoli Varšuvos. Paskui, kaip pati sakė, norėdama būti arčiau gimtų namų ir sergančios Motinos, ėmė dirbti rusų kalbos mokytoja Jeleniavo pagrindinėje mokykloje netoli Suvalkų. Po dvejų ar trejų metų persikėlė į netoliese esančią Rūdelę, kur iki pensijos mokė rusų kalbos pagrindinėje mokykloje. Kai pradėjo čia dirbti, Suvalkų vaivadijos švietimo skyriaus vadovybė keletą kartų siūlė jai užimti direktorės postą, tačiau Laimutė atsisakė. Netrukus ištekėjo už toje pačioje mokykloje dirbusio Jono Oškinio. Puikiai integravosi su vietine visuomene, pamėgo ją kaimynai, bendradarbiai

Laimutė Slovikauskaitė

ir mokiniai. Kartu su vyru nusipirko sklypą netoli mokyklos ir pradėjo statyti namą. Netrukus iš tarnybinio buto persikėlė į jį gyventi.

Oškiniams gimė trys sūnūs. Visi vėliau baigė aukštuosius mokslus, įgydami magistro laipsnį. Du iš jų dirba Lenkijoje, vienas užsienyje. Du sūnūs dar Laimutei gyvenant sukūrė šeimas ir ji suspėjo pamatyti tris anūkutes, kuriomis labai žavėjosi, apie kurias dažnai mums pasakodavo ir kurias nepaprastai mylėjo...

Po 1989 m. politinės transformacijos Lenkijoje žymiai sumažėjus rusų kalbos mokytojų poreikiui Laimutė baigė Balstogės universitete Varšuvos universiteto filialo podiplomines lenkų kalbos ir kiek vėliau – tikybos mokytojų studijas. Pradėjo dirbti lenkų kalbos ir tikybos mokytoja toje pačioje Rūdelės pagrindinėje mokykloje. Mokydama pagal programą tikybos, stengėsi savo mokinius priartinti prie Dievo. Su savo auklėtiniais religinėms šventėms paruošdavo bažnyčią ir meno programas.

Laimutė mėgo dainuoti. Mat mūsų Motina buvo puiki dainininkė ir šokėja, turėjo absoliučią klausą, skambino kanklėmis. Tėveliai namuose dažnai labai gražiai dainuodavo kartu. Dirbdama mokykloje Laimutė dainavo Rūdelės liaudies dainų ir šokių grupėje „Szeszupiaki“ („Šešupiečiai“), dalyvavo taip pat mokyklos ir bažnyčios choruose. Neblogai pati pramokusi muzikuoti ir groti gitara, vadovavo keletui pagrindinės mokyklos mokinių dainų ir šokių grupių. Regioniniuose konkursuose jos ne

kartą laimėjo pirmąją ar antrąją vietą.

Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, prasidėjus jaunimo (ypač sporto, dainų ir šokių grupių) mainams, Laimutė prisidėjo prie ryšių su Lietuva palaikymo, taip pat kaip lietuvių kalbos vertėja. Rūdelės miestelyje atsirado jaunų žmonių, kurie kartais ir savo tėvelių paskatinti panoro išmokti lietuvių kalbos. Laimutė jiems rengė lietuvių kalbos pamokas. Ji niekada nepamiršo savo lietuvių kilmės, jautė stiprų ryšį su gimtine – Trumpališkių kaimu, su mokyklos draugais. Prisidėjo prie Jotvingių ir prūsų bendrijos darbų. „Uoli mūsų bendrijos įkūrėja, – pasakoja pirmininkas Petras Lukoševičius. – 2009-06-21 d. dalyvavo iniciatyvinės grupės posėdyje Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje Ožkiniuose. Išrenkama balsų rinkimo komisijos nare. Balsuoja už bendrijos įkūrimą. Rugsėjo 20 d. pateikia deklaraciją ir tampa pilnateise šios bendrijos nare.

Sugrįžusi į gimtąjį kraštą jaučiasi tarsi naujai gimusi. Mielai bendrauja su kiekvienu bendrijos nariu, kviečiasi viešnagėn į savo namus Rūdelėje. Su džiaugsmo ašaromis apsikabina savo jaunystės kraštietį, kuris primena jos praeitį (tam tikrą netektį)... Neabejinga savo krašto, aisčių žilai praeičiai, dabarčiai ir ateičiai. Padeda kaupti istorinę medžiagą rusų kalba, susijusią su aisčių protėvių praeitimi, teikia ją Jotvingių ir prūsų bendrijos archyviui. Tačiau jau nesusipėja išversti į lietuvių kalbą...“

Nuvykusi į kartu Punsco licėjuje besimokiusių draugų organizuojamus susitikimus, kartais paskaitydavo

savo eilėraščių. Jų, atrodo, parašė nemažai. Laimutės eilėraščiai spausdinti „Lietuvių kūrybos antologijoje“, knygoje „Balsai iš toli“, „Seinų almanache“ ir „Poezijos pavasario“ almanache, žurnale „Aušra“. Savo kūrybą skaitė Poezijos pavasario renginiuose Punske ir Seinų krašte.

Eilėraščius rašė nuo pradinės mokyklos. Rašė ir suaugusi, ir tuomet, kai jos jėgas pakirto nepagydoma liga. Deja, ne visuomet prisipažindavo, kad šia ar kita proga parašė eilėraščių, todėl dar ne visas jos eiles teko skaityti. Bandė rašyti ir lenkų kalba. Atrodo, tai jai nebloggeriai sekėsi. 2010 m. Smolenske žuvus Lenkijos Respublikos Prezidentui Lechui Kačinskiui (Lech Kaczyński) su delegacija, Laimutė šiai tragedijai atminti parašė keletą eilėraščių, kuriuos skaitė Rūdelės bažnyčioje per šv. Mišias žuvusiųjų intencija. Kaip pasakoja jų dalyviai, nebuvo bažnyčioje žmogaus (kartu su kunigu), kuris išklausęs Laimutės eilėraščių būtų sulaukęs ašaras...

Laimutė visų pirma buvo geras žmogus. Ją visuomet lydėjo gera nuotaika ir šypsny. Atvirai kalbant, neatsimenu jos blogai nusiteikusias. Tiesa, po tragiškos vyro mirties ilgesniam laikui palūžo...

Vos pažinusi žmogų, vaišindavo jį, kuo tikrai turėdavo, siūlydavo jam visokiausią pagalbą, jeigu jos reikėdavo, nakvynę. Kai nuvykdavom pas Oškinius į svečius, sunku būdavo išvažiuoti, kadangi Laimutė su vyru Jonu (o po vyro tragiškos mirties ji pati) jokiū būdu nenorėdavo tą pačią dieną išleisti mūsų namo. Dėl to ne kartą tekdavo arba nusileisti, arba susikivirčyti. Jų namuose labai dažnai ypač vasarą būdavo pilna svečių. Atvykdavo giminės, bendradarbiai, kaimynai, mokiniai ar atvažiuavę į miestelį turistai. Su kai kuriais iš jų labai greitai susipažindavo. Kai kurie turistai vėliau vėl atvykdavo į Oškinių namus jau kaip seni pažįstami. Laimutė kartais juos priimdavo net ir ilgesniam laikui, niekada ne tik nereikaludama

jokio atlyginimo, bet ir nenorėdama priimti siūlomo.

Laimutė buvo jautri poezijai, muzikai ir gamtos grožiui romantikė. Visuomet turėjo darželį ir aplink namus prisodintų gėlių. Po namo langais augo ir jos numylėtos lietuviškos rūtos... Ne kartą pasišaipydavom, kai ji ilgai stebėdavo besileidžiančią saulę ar nakčia žavėdavosi mėnulio pilnatimi. Bet ji neįsisižeisdavo, sakydavo, kad mes „tiesiog nieko nesuprantam“. Dabar pagalvoju – gal buvo teisi...

Pati nebloggeriai pramokusi groti gitara, dažnai svečiams dainuodavo ja pritardama, skatindavo juos dainuoti kartu. Laisvalaikiu dažniausiai skaitė poeziją, klausydavosi muzikos, dainų. Eiles neretai skaitydavo mums garsiai. Kartais klausydavosi romantiškų baladžių rusų kalba. Buvo giliai tikinti Dievą romantikė, nepataisoma idealistė. Jeigu man kartais pasitakydavo vieno ar kito politikos arba eilinio žmogaus nuopelnus apibrėžti kareiviškais žodžiais, Laimutė beveik supykėdavo, aiškindama, kad „tai Dievo mylimas kūrinys, kaip ir mes visi, ir Dievui jį teisti, ne mums...“. Tekdavo nusileisti...

Per televiziją žiūrėdavo tikrai filmus apie meilės romanus. Niekada man nepavyko jos prikalbinti pasisižūrėti gerą karinį ar kriminalinį filmą. Ji tvirtindavo: „Tavo filmuose vien smurtas ir žudynės. Tikrai taptum geresnis, jeigu pažiūrėtum kartais mano mėgstamą serialą“.

Laimutė nesileisdavo į pokalbius apie politiką, tvirtindama, kad „tai šlykšti žmonių gyvenimo sritis“. Niekaip nesugebėjau jos sudominti politika. Tačiau kartą padarė išimtį. Po Smolensko tragedijos specialiai atvyko į Varšuvą. Nuo ketvirtos valandos ryto trise (Laimutė ir aš su žmona) stovėjome septynias valandas eilėje prie Prezidento L. Kačinskio karsito, kad paskutinį kartą pagerbtume žuvusius Prezidentą ir jo žmoną. Sugrįžę namo skaitėme lenkų kalba parašytus Laimutės eilėraščius,

skirtus Smolensko tragedijai atminti. Tai buvo tie patys eilėraščiai, kuriuos diena anksčiau ji skaitė Rūdelės bažnyčioje. Jie buvo tikrai meniškai sueiliuoti ir prasmingi. Jos nuojauta, išsakyta eilėraščiuose dėl to, kas įvyko, pasitvirtino.

Kad ir kaip būtų keista, susirgusi nepagydoma liga nesiskundė. Niekad neišgirdau iš jos lūpų skundo ar baimės dėl galimos mirties žodžių. Kartais stebėdavomės, kad taip sunkiai sirgdama dar gali šypsotis ir išlaikyti gerą nuotaiką, lyg nieko baisaus nebūtų atsitikę. Gulėdama Suvalkų ligoninėje savo sūnams su šeimomis ir mums kartais ir padainuodavo.

Kai sugrįždavo iš ligoninės, namai būdavo kaimynų sutvarkyti kaip šventėms. Kai kurį laiką būdavo savo namuose, kaimynų srautas nenutrūkdavo. Jie lankydavo Laimutę ir atnešdavo tai, kas, jų įsitikinimu, sergant gali būti reikalinga. Dažnai savo dovanas tiesiog palikdavo po langais, kad netrukdytų. Mat neretai tekdavo geriams žmonėms aiškinti, kad Laimutei tikrai reikalinga ramybė. Atrodo, teisingas posakis, kad išdalintas gėris sugrįžta...

Laimutei gulint Varšuvos, Ščecino ar Suvalkų ligoninėse, vietinėje Rūdelės bažnyčioje kaimynai keletą kartų buvo užpirkę už ją šv. Mišias, kurių metu meldavosi tikrai nemažai žmonių. Žinau, kad tokias Mišias užpirko ir mokyklos draugai Punske bažnyčioje.

Kalbant apie ištikimiausius kaimynus, tiesiog būtina paminėti pavardę šeimos, kuri Laimutei buvo pati artimiausia, su kuria ji palaikė glaudžiausius ryšius, kuri per visą jos gyvenimą šioje vietoje padėjo Laimutei labiausiai. Tai garbinga, kilni Furmonų šeima. Visi jos nariai buvo Laimutei kaip broliai ir seserys...

Laimutė mirė savo namuose, apsupta visų trijų savo sūnų su šeimomis, giminių ir ištikimiausių kaimynų. Tikrai išdalintas gėris sugrįžta...

Antanuko lopšys

– Antanuk, Antanėli! – šaukia motina, bėgdama per kiemą. Dar kartą kyšteli galvą pro mažas kluono dureles, apžvelgia visą pustuštį klotimą. Niekur vaiko nematyti. Jau visur ieškojo. Visus trobos ir klėties kampus išvertė. Ir šuliny, ir balutėj, ir sodely... niekur vaiko nėra. Aukšta, stipri moteris tvirtu žingsniu pro kluoną žengia į laukus.

– Antanėli, Antanėli... – kartkartėmis pašaukia savo jauniausią sūnų.

Lyg akmuo vandenin prasmego. Kur jis nulindo? Vis stipresnė nerimo banga veržiasi į jaunos, gražios moters krūtinę. O jei nuėjo prie ežero? Vidugiriuose nebuvo ežero, vaikas nepratęs prie vandens. O čia Galadusio vanduo ir stiprius vyrus nuvilioja į savo gelmes. „Negali būti“, – moteris mosteli ranka, vydama nuo savęs blogas mintis. Juk dar neseniai vaikas žaidė troboje su kačiuku. „O jei pasiilgo namų ir išėjo jų link? – vėl nerimas lyg šlykšti gyvatė veržiasi į galvą. – Namai ne už kalnų, o vaikas gudrus, atsimena, iš kurios pusės atvažiuom“. Ir mažas namų ilgisi, kaip ir jie visi. Kad ir vakar klausinėjo, ar dar tie prūsai gyvena jų namuose. „Kažin kada galėsime namo sugrįžti?“ – mąsto moteris. Labai jau įgriso svetimuose kampuose. Aišku, ne jie vieni turėjo gimtuosius namus palikti ir nuo vokiečių bėgti. Dauguma sau vietą rado anapus ežero ar dar toliau. Jie apsistojo netoliese, Burbiškiuose, apleistame Ramanauskų ūkyje.

Kur prasmego tas vaikas? Moteris apžvelgia laukus. Netoli erškėčių krūmo pamato Onutę.

– Onute, Onute, – Magdutė pašaukia vyresniąją dukrą.

Šviesiaplaukė, ilgakasė kokių aštuonerių metų mergaitė negirdi motinos. Ji ramiai stovi pievutėje, paskendusį ne tik kvapnių žolynų patalę, bet ir savo mintyse. Onutė stovi ne pievoje, o scenoje, ir dainuoja. Žąsys tai žiūrovai, o ji pati – garsi dainininkė. Tik trečią kartą pašaukus mergaitė atsigręžia ir bėga motinos link. Pasirodo, Onutė nemačiusi broliuko, ji visą popietę žąsis ganiusi. Motina varo namo žąsis, o dukrai liepia bėgti už beržyno, kur tėvas šienauja. Gal su juo ir Antanukas?

„Kur galėjo dingti trejų metų vaikas?“ – pati savęs klausia Magdutė. Nerimas vis labiau slegia jaunos motinos krūtinę. Jau saulė slenka vakarop, o vakarienė neužkaista, – atsipeikėja šeiminkė. Bėga į trobą,

pakursto krosnį, užkaičia puodą. „Gal išvirus zacirkų?“ – pagalvoja ir pasiima dubenėlį. Reikia miltų atsinešti iš palėpės. Juozas, jos vyras, prieš kelias dienas supylė juos į vaiko lopšį. „Antanėlis jau lopšy netelpa, išaugo, o miltams kaip tik tinkamas indas“, – aiškino žmonai. Jokios kitos skrynios miltams svetimuose namuose nesurado. O iš savo namų juk jie pasiėmė tik reikalingiausius daiktus. Juozas pakinkė arklį, įmetė į vežimą porą maišų grūdų, įdėjo vaiko lopšį, pati sukrovė šiek tiek drapanų, kokį puodą, bliūdą, šaukštą. Ir tiek jų turto būta. Tiesa, dar karvę prie vežimo prisirišo ir taip išvažiavo nežinodami, kur kitą naktį nakvos.

Magdutė paskęsta nesenos praeities prisiminimuose. Ar dar ilgai jiems reikės po svetimus kraštus bastytis? Prisimena, kaip teko su tėvais ir už marių pagyventi. Neblogai ten buvo, bet kad vis gimtieji namai tėvus traukte traukė atgal. O dabar karas užklupo ir vėl

Lopšys, vygė. Pagamintas 1908 m., naudotas Šilutės r., Prycmų k. LBM 33614

namais negalima pasidžiaugti.

Taigi tėvas supylė miltus į lopšį ir padėjo į palėpę. Sako, ten sausa, tai nesudrėks ir nesupelės. Moteris atsargiai užlipa kreivomis kopėčiomis į palėpę. Pasilenkusi minutėlę pastovi, kol akys pripranta prie tamsos, ir žengia lopšio link. Pamaži tiesia ranką, kad pasemtų miltų. Žiūri ir negali patikėti – miltuose kaip angeliukas miega Antanėlis. „Vargšelis pasiilgo savo lopšio“, – pagalvoja motina ir švelniai paglosto vaiko plaukus. „Mano angeliukas...“ – nesulaiko džiaugsmo ašarų, žvelgdama į vaiką, paskendusį miltuose. Pamaži paima jį ant rankų ir atsargiai nulipa žemyn.

Motina paguldo vaiką į trobos kampe stovinčią lovą. Šis, jausdamas mamos artumą, nusišypso ir toliau miega ramiu vaiko miegu. Jam nerūpi nei kažkur už ežero nuaidėjęs patrankos dundesys, nei tai, ar užteks iki pavasario visiems duonos. Nors Antanėlis – karo vaikas, gimęs karo pradžioje, bet jo mažas pasaulis tai motina, tėvas ir sesuo. O karas ir piktieji – kažkur toli, nors jau nemažai ir pačiam teko matyti.

Motina atsiklaupia prieš kertėje kabantį Šv. Mergelės Marijos paveikslą ir karštai meldžiasi, dėkoja už surastą sveiką savo vaikelį. Kiek paklūpojus, energingai atsistoja ir imasi maišyti zacirkas, bet išgirdusi kieme namiškių balsus, šluostydama sijoną rankas, išbėga iš trobos. Dar kiek drebančiu iš jaudulio balsu trumpai pasako, kad Antanuką surado miltuose. Juozas prieina prie žmonos, paglosto jos petį, tartum sakydamas, kad jau viskas gerai, ir žengia į trobos vidų. Jam iš paskos seka žmona ir dukra, kuri taip pat nori pamatyti tą miltų angelą.

Tą vakarą šeima vėlai sėdo vakarėniauti, bet laiminga, kad Antanukas gyvas ir sveikas, kad nelaimė aplenkė jų namus. „Gal ir karas praeis pro šalį ir greit galėsime sugrįžti į gimtuosius namus?“ – pagalvojo Magdutė, meiliai žvelgdama į vyrą ir vaikus. **G. K.**

Sangrūdodos globos namų vaikai nuoširdžiai dėkoja už prieš šv. Kalėdas gautas dovanas.

Širdingai ačiū visiems,
kas suteikė vaikučiams daug džiaugsmo.

Birutė Zimnickienė

DĖMESIO, BITININKAI!

VASARIO 7 D.

9 val. Punsko valsčiaus svetainėje vyks susirinkimas, kurio metu bus renkamas nario mokestis, pinigai draudimui, vaistams bitėms ir kt., surašomi poreikiai 2017 m.

Po to paskaitą skaitys bitininkas iš Kanados Piotr Szyszko, kuris vadovauja bitynui, turinčiam 15 tūkstančių avilių!

VASARIO 21 D.

9 val. Punsko valsčiaus svetainėje vyks mokymas bitininkams. Paskaitą „Sanitarijos reikalavimai bityne. Bičių paruošimas pavasariui ir ankstyvam medunešiui“ skaitys veterinarijos specialistas, bičiulis Žilvinas Šolys.

Prašom visus bitininkus būtinai dalyvauti.

Lietuvos žiniasklaida

2016 01 12 – 01 26

Sausio 13-osios minėjimas, valdžios pasiryžimas kovoti su alkoholizmu ir pabėgėliai – pagrindinės žiniasklaidoje nagrinėtos temos.

„Tai Laisvės diena. Tada apgynėme laisvę kurti geresnę Lietuvą – turtingesnę, teisingesnę, saugesnę, modernesnę Lietuvą. Džiaugiamės tuo, ką kurdami tokią geresnę Lietuvą pasiekėme per prabėgusius metus, – portale Delfi.lt apie 1991 m. įvykius rašė Andrius Kubilius, konservatorius, Seimo opozicijos lyderis. – Ne visi tada gynė Lietuvą, nes ne vienas žiūrėjo atsargiai – į kur visas reikalas pasisuks. Jie ir dabar labiausiai nenori pagerbti tų, kurie tada vadovavo visai kovai už Laisvę. Tiems, kurie tada negynė laisvės, ir dabar ši diena nėra svarbi. Prie šiandieninės valdžios Sausio 13-oji tapo ir Valdžios Veidmainystės diena – visiems, kurie tada iš tiesų gynė Laisvę, yra nepriimtinas šiandieninės valdžios sprendimas neleisti suteikti Laisvės premijos Vytautui Landsbergiui. Bet tokia valdžia lyg niekur nieko pati rinksis į minėjimus ir kalbės apie apgintą Laisvę.“

Kad šįkart kruviniųjų sausio įvykių minėjimas vyko tikrai ne idealios tautos ir politikų vienybės fone, rašė ir Vytautas Bruveris portale Lrytas.lt, straipsnyje „Užuot brėžę Lietuvos ateitį, vis retoriškai šaukiamės vienybės“. „Kas spindėjo ryškiau: Sausio 13-osios atminimo laužai prie parlamento ar aplink virusių ideologinių ir politinių rietenų liepsnos? Toks klausimas kilo po minėto istorinės Lietuvos pergalės 25-mečio. (...) Nereikėtų stebėtis, kad įvairių susipriešinimą visada lydi dejonės dėl prarastos vienybės, kurią

esą regėjome tik tomis tragiškais ir lemtingomis dienomis. Laužyti rankas šaukiantis tos vienybės, kurios esą ypač reikia, nes žuvusieji už laisvę galvą padėjo ne už tokią Lietuvą, visuomet buvo populiaru. Ir darosi vis populiariau, kai pritrūksta konkrečių idėjų, kokia ta Lietuva turėtų būti, nes pati politinė sistema skurdi. (...) Vis dėlto ar neatrodo, kad visos tos raudos dėl esą prarastos vienybės, kaip ir kitokie užkeikimai, – tuščias reikalas? Juk tokia vienybė, kokia buvo prieš 25 metus Sausio 13-ąją, įmanoma ir reikalinga tik tokiomis lemtingomis tautai dienomis.

Tuo metu pilka demokratijos kasdienybė – nuolatinė skirtumų ir priešybių kova. Ji natūrali ir neišvengiama – turbūt netgi žaižaruojanti tokiomis lietuviškomis spalvomis, – teigė autorius.

Apie tų laikų įvykius ir šiandienę padėtį šalyje „Lietuvos žiniuose“ samprotavo Europos Parlamento narys Petras Auštrevičius. „Piliečiai apgynė Lietuvą, nes su jais buvo kalbama ir tariama. Tikėjome ir pasitikėjome savimi, todėl mumis patikėjo pasaulis.

Geriausia dirva pilietiškumui stiprėti – atviras gyventojų ir valdžios dialogas. Šiandien to smarkiai trūksta. Aukščiausioje šalies valdžioje dabar matau tris „N“. Nėra ir negali būti sveika valstybė bei stipri pilietinė visuomenė, kai vienas iš trijų valstybės vadovų Nesikalba, antras – Nesusikalba, o trečias – Nesupranta.

Šiandien Lietuva nėra Sausio 13-osios pavojų akivaizdoje, bet nežinia, kokia bus ateitis. Kur visuomenės autoritetai, ar tikrai jų nebeverta ieškoti tarp šaliai vadovaujančių politikų ir belieka dairytis

tik „Facebook“ ar kituose socialiniuose tinkluose? Matau per mažai pastangų ir per daug uždarumo“, – komentare „Sausio 13-oji ir trys N“ rašė politikas.

Paprastai jubiliejų ar metinių progą ne vienas pilietis pasako, jog „ne už tokią Lietuvą kovojome“. Apie tai – ir portale 15min.lt paskelbtame Palmiros Martinkienės straipsnyje „Tai už kokią Lietuvą jūs kovojote?“. „Matyt, ne veltui sakoma, kad gyvenimas yra toks, kaip žmogus į jį žiūri.

Būtent šitoks požiūris itin siutina „ne už tokią Lietuvą mes kovojome“ frazės propaguotojus. Tačiau kai jų paklausi, „o tai už kokią konkrečiai Lietuvą jūs kovojote?“, jie bemat susinervina ir ima kalbėti pakeltu balsu.

Juos vienija ir tai, kad paprastai visada kalbama ne teiginiais, o neiginiiais. Ne už ką kovojo, o už ką nekovojo: „ne už tuos vagis, ne už tuos žulikus, ne už tą *bardaką*, ne už tokį tautos nuskurdinimą, ne už tokias kainas“ ir t. t., ir pan.

Deja, bet retas kuris iš „kovotojų“ sugeba įvardinti, kokią konkrečiai Lietuvą jie tada, prieš 25 metus, išivaizdavo būsiant dar po ketvirčio amžiaus.

(...) Be abejo, blaiviai mąstantis ir atsakingas pilietis, be visų išvardintų ir daugybės neišvardintų Lietuvos pasiekimų, negali nematyti ir dar pakankamai daug mūsų šalyje esančios socialinės neteisybės bei atskirties, kitokių atsilikimo nuo demokratinio pasaulio apraiškų, dažniausiai kylančių dėl netinkamo politikų, pareigūnų ar valdininkų valdymo.

Todėl šiandien, kaip ir tada, prieš 25 metus, mes visi kartu ir kiekvienas atskirai dar daug ką turime nuveikti mūsų šalies labui, kad dar po

25 metų nebeliktų nė vieno, kartojančio iki banalumo beprasmišką „ne už tokią Lietuvą mes kovojome“ frazę...“

Apie tai, kad Lietuvoje „reikia kažką daryti“, nes tauta baigia prisigerti, kalbama ne pirmi metai (naujausiais duomenimis, 150000 žmonių Lietuvoje piktnaudžiauja alkoholiu taip, kad tai jau drąsiai galima vadinti alkoholizmu, o pagal Tarptautinės ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. OECD) pateiktus duomenis, Lietuva pirmauja pasaulyje pagal per metus suvartojamo alkoholio kiekį – vienam žmogui maždaug 14 l).

Šįkart minėta problema vėl dėmesio centre atsidūrė po tragedijos Kėdainių rajone, kai tėvas įmetė į šulinį du vaikus. Ką daryti, kad alkoholio vartojimas mažėtų, posėdyje svarstė Ministrų kabinetas.

„Vyriausybės pasitarime pabrėžta, kad šiandien alkoholio vartojimas ir jo pasekmės negali būti siejamas tik su netinkamai organizuota prevencija ar nepakankamai išplėtotomis gydymo paslaugomis. Būtina įsisąmoninti, kad visi ūkio sektoriai turi būti atsakingi už šios problemos sprendimą, sveikatos sektorius, net ir teikdamas aukščiausio lygio sveikatos priežiūros paslaugas, negali išspręsti tų socialinių ir ekonominių problemų, kurios lemia psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą. Visuomenės sveikatos interesą reikia pripažinti prioritetiniu, net jei tai tiesiogiai apsunkintų verslo sąlygas ar tariamai ribotų žmogaus teises – tokia klausimą Vyriausybės pasitarime pristačiusios sveikatos apsaugos ministrės Rimantės Šalasevičiūtės nuomonei pritarė kiti Ministrų kabineto nariai“, – informavo žiniasklaida.

15 min.lt apie šią problemą rašė Bernardas Gailius: „Keistai susiklosčius aplinkybėms požiūrį į alkoholį ir alkoholizmą pradėjome vertinti kaip principinį ideologijos ar bent

jau pasaulėžiūros klausimą. (...) Mes instinktyviai suvokiame du paprastus dalykus. Pirmą, alkoholio vartojimas plačiai žvelgiant yra mūsų kultūros dalis. Antra, su alkoholio vartojimu susijusi alkoholizmo problema (ne asmeninis, bet visuomeninis tos problemos aspektas) yra labai konkretus, istoriškai nuolat kintantis, tam tikroje socialinėje, ekonominėje ir politinėje situacijoje susiklostantis klausimas.

Juk mums, „šlovinantiems šampaną“ ir kartais užtraukiantiems „kodėl negerti“, akivaizdu, iš kur atsiranda alkoholis. Čia nėra jokios paslapties ar sąmokslų. Alkoholio neatneša piktieji priešai, jo norime mes patys.

Verslininkai parūpina mums to, ko norime. Jei verslininkai uždirba iš prekybos alkoholiu, jie siekia, kad ta prekyba būtų kuo mažiau apribota.

Išplėsti rinkas, rasti daugiau alkoholio pirkėjų ir pasipriešinti prekybos apribojimams verslininkai bando ir bandys visais gražiais ir negražiais būdais. Taip verslininkai elgiasi visada – puikiai tai žinome. Bet mes taip pat suprantame ir tai, kad Europos valstybių gyvenime pasitaiko momentų, kai alkoholizmo keliamos problemos tampa politiškai pražūtingos ir jų nebegalima ignoruoti.“

Apie tai kalbėta ir Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) tarybos posėdyje. Jame siūlyta ateityje alkoholiu leisti prekiauti tik specializuotose parduotuvėse ir stabdyti išmokų mokėjimą girtaujantiems asmenims, kurie atsisako gydytis. TS-LKD pristatytoje strategijoje teigiama, kad tokios priemonės būtinos kovojant su „alkoholizmo epidemija“ šalyje. „Alkoholį parduodančių parduotuvių skaičius turėtų būti susietas su konkrečiu kiekvienos savivaldybės gyventojų skaičiumi“, – teigiama posėdžio dokumente. Siūloma taip pat uždrausti alkoholio reklamą ir svarstyti akcizo didinimą.

Į tokius siūlymus reagavo Rimvydas Valatka komentaru „Ar jaunasis G. Landsbergis taps antruoju M. Gorbačiovu?“ portale Delfi.lt. „Aiškink neaiškines, kad iš Skandinavijos tik Norvegijoje galioja visiškas reklamos draudimas, bet ir ten leista prekės ženklų reklama lauke. Danijoje ir alkoholio reklama, ir prekyba – liberali. Yra visą parą, degalinėse. Suomijoje TV leista alaus reklama. Bet juk reikia kažką daryti? Nes, kaip skelbia G. Landsbergis, ketvirtis nusikaltimų padaromi išgėrusių, o alkoholis yra šalies problema Nr. 1.

(...) G. Landsbergio pažadas išblaivinti šalį draudimais atsiduoda primityviu darvinizmu. Jei beždžionė supermarketo lentynoje nematys butelio, tai ji ir neieškos? Kaip I. Pavlovo eksperimentas su šunimi. Penkis kartus ateisi į krautuvę, negausi joje butelio, ir sąlyginio refleksio lakti nebeliks.

(...) Politikai, žadantys greitai išspręsti problemas, permetant vyno ir alaus butelius iš didelio supermarketo į kelias mažas parduotuves, meluoja ne tik jums, bet ir sau. Kai prieš 30 metų tai darė M. Gorbačiovas, dar buvo galima tikėtis, kad jis bent pats tuo tiki. Dabar, kai tas eksperimentas žlugo, panašu, lieka tik desperatiškas tų pačių draudimų judesių kartojimas. Tiesa, daugumai tai patinka. O ir kam nepatinka iliuzijos? Visiems patinka. Bet mūsų pasirinkimai – kad ir kaip vaikiškai to norėtume – nėra rinkimasis tarp juoda ir balta, o tik tarp skirtingų pilkų atspalvių. Jokia lazda beprotiško liubimo neįveiks. Reikia naujos, teigiančios idėjos. Kurios, vertinant Lietuvos galimybes ir vyraujančią mąstymą, atrodo, nėra. Tik figos lapelis, tinkantis prieš Seimo rinkimus politinei nuogybei pridengti. G. Landsbergis gali tapti antruoju M. Gorbačiovu. Bet ar G. Landsbergiui to tikrai reikia? Ypač žinant, kuo baigė M. Gorbačiovas“, – sarkastiškai rašė autorius.